

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/107/2018
Identifikačné číslo spisu:	1103898808
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2021
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1103898808.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ R. M., trvale bytom v M., S. A. XXXX/XA, 2/ M. M., trvale bytom v M., Q. V. Q. XXX/XX, 3/ R. L. M., trvale bytom v E. Q. U., P. X, 4/ L. X., trvale bytom v G. K. XXXX, XXX L. R., L., 5/ E. M., trvale bytom v M., C. XX, 6/ X. X., trvale bytom v Q., A. XXXX/XX, 7/ M. X., trvale bytom v S., F. XX, 8/ R. X., trvale bytom v Q., A. XXXX, Š., 9/ E. X., trvale bytom v Q., X. Z. XX, 10/ E. M. Š., trvale bytom v N., H. S. X, 11/ Q.. U. V., trvale bytom v S., Z. E., M. XX a 12/ X.. V. Š. Š., trvale bytom v M., L. Q. Q., G. XXXXXX, Y., prechodne v Č., Y. D. Z. XXXX, žalobcov 1/ až 9/ zastúpených JUDr. Romanom Hošovským, Bratislava, Mikulášska 1/a a žalobcov 10/ a 11/ zastúpených JUDr. Jozefom Herbulákom, advokátom v Trenčíne, Brnianska 1K, proti žalovanému Hlavnému mestu Slovenskej republiky Bratislava, so sídlom v Bratislave, Primaciálne námestie 1, za účasti intervenientov na strane žalovaného: 1/ N. X., 2/ Z. Y., 3/ F. C., 4/ R. M., 5/ F. R., 6/ N. D., 7/ R. D., 8/ F. I. a 9/ X. F. M., všetkých trvale bytom v M., Š. X, intervenientov 1/, 2/ a 4/ až 9/ zastúpených splnomocnenkyňou KURÁŇ & MARKOVÁ, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Kresánkova 8, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a ostatné nároky, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 16C/99/2003, o dovolaniach žalovaného a žalobcov 10/ a 11/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. júna 2017 sp. zn. 3 Co 662/2014, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalovaného a dovolanie žalobcov 10/ a 11/ o d m i e t a.

II. Žalobcovia 1/ až 9/ majú proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava I (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) 7. mája 2003 sa právna predchodkyňa žalobcov 1/ a 2/ E. M. a právna predchodkyňa žalobcov 3/ až 5/ L. M. domáhali voči pôvodnej žalovanej Mestskej časti Bratislava - Staré mesto určenia neplatnosti darovacej zmluvy uzavretej v roku 1962 ich právnymi predchodcami L. F. (predtým X.), rod. Z., P. Z. a F.H. Z. ako darcami a Československým štátom (?) ako obdarovaným, týkajúcej sa pozemkov aj stavby so súpisným číslom 2687, zapísanej v katastri nehnuteľností pre katastrálne územie M. - V. X. na liste

vlastníctva č. XX a postavenej na pozemku parcela č. 10144 - zastavaná plocha vo výmere 437 m², zapísanom v katastri nehnuteľností pre rovnaké katastrálne územie na liste vlastníctva č. XXXX (ďalej len „stavba“). Zároveň sa domáhali určenia, že stavba patrí do dedičstva po L. F., P. Z. a F. Z., a to u každého v rozsahu jednej tretiny.

2. V žalobe uviedli, že v konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 15C 70/92 sa spolu s X., M., R. a E. X. podľa § 5 ods. 4 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách (ďalej len „zákon č. 87/1991 Zb.“) domáhali vydania nehnuteľností zapísaných v katastri nehnuteľností pre katastrálne územie M. - V. X. na liste vlastníctva č. XX ako pozemok parcela č. 10143 - ostatná plocha vo výmere 314 m² a parcela č. 10144 - zastavaná plocha vo výmere 437 m² a stavby. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej tiež „odvolací súd“) zo 16. januára 2001 sp. zn. 15 Co 262/2000, ktorým bol zmenený žalobu zamietajúci rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 9. septembra 1997 č. k. 15C 70/92-134, bolo ich žalobe vyhovie tak, že Mestskej časti Bratislava - Staré mesto bola uložená povinnosť vydať im v príslušných podieloch do vlastníctva pozemkové nehnuteľnosti tvoriace predmet sporu. Hoci podľa odôvodnenia rozsudku bola žaloba dôvodná v celom rozsahu, odvolací súd opomenul rozhodnúť aj o vydaní stavby a návrh žalobcov na opravu rozsudku uznesením z 30. decembra 2002 sp. zn. 15 Co 262/2000 zamietol s tým, že v časti predmetu konania, o ktorej nebolo rozhodnuté, bude potrebné vec znovu prejednať na základe nového návrhu (žaloby). Preto sú nútení domáhať sa nového rozhodnutia vo forme požadovaných určení, vyhovie ktorým by umožnilo získanie nimi vlastníctva k stavbe dedením. V reštitučnom konaní pritom bolo ustálené, že ich právni predchodcovia uzavreli darovaciu zmluvu v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok, preto podľa § 37 vtedy platného Občianskeho zákonníka (zákona č. 141/1950 Zb.) bola táto zmluva neplatná a vlastníctvo pôvodných vlastníkov zostalo zachované.

3. V priebehu konania (XX. F. XXXX) pôvodná žalobkyňa 2/ L. M. zomrela, preto súd prvej inštancie pokračoval v konaní s jej dedičmi a zároveň na návrh žalobcov uznesením z 8. apríla 2005 č. k. 16C/99/2003-61 pripustil, aby do konania na strane žalovanej pristúpilo (ako žalované 2/) Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava. Na ďalší návrh vtedajších žalobcov 1/ až 4/ uznesením z 13. apríla 2006 č. k. 16C/99/2003-107 pripustil, aby do konania na strane žalobcov pristúpili (ako žalobcovia 5/ až 12/) L. X., X. X., M. X.Č., R. X., E. X., E. M. Š., Q. U. V. a C. Š.. Pripustil tiež zmenu žaloby tak, že žalobcovia sa ňou domáhajú určenia podielového spoluvlastníctva k stavbe (v príslušných spoluvlastníckych podieloch) a napokon uznesením z 26. októbra 2006 č. k. 16C/99/2003-125 zastavil konanie voči Mestskej časti Bratislava - Staré mesto z dôvodu späťvzatia žaloby voči tomuto subjektu.

4. Rozsudkom z 18. januára 2007 č. k. 16C/99/2003-149 súd prvej inštancie rozhodol o žalobe tak, že jej v plnom rozsahu vyhovel, t. j. určil v príslušných podieloch podielové spoluvlastníctvo žalobcov k stavbe. Opodstatnenosť žaloby vyvodil z právneho záveru, že právni predchodcovia žalobcov darovali predmetnú nehnuteľnosť štátu neplatne, pretože darovacie vyhlásenie urobili v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok. V dôsledku toho nestratili vlastnícke právo a žalobcovia ho po nich nadobudli dedením. V odôvodnení rozsudku tiež uviedol, že dôvodom žaloby bola skutočnosť, že v reštitučnom konaní, predmetom ktorého bolo aj vydanie stavby, a v ktorom bolo reštitučnému návrhu vyhovie, súd opomenul pri špecifikácii jednotlivých vydávaných nehnuteľností uviesť pri parcele č. 10144 aj text „stavba súp. č. 2687“.

5. Po napadnutí takéhoto rozsudku odvolaním žalovaného žalobcovia 1/ až 11/ oznámili súdu, že C. Š. (pôvodná žalobkyňa 12/) X. U. XXXX zomrela, a keďže predmetom konania je majetkové právo, budú v konaní pokračovať jej dedičia, ktorými sú žalobcovia 10/ a 11/. Zároveň navrhli úpravu petitu žaloby tak, že pokiaľ ide o spoluvlastnícky podiel C. Š., tento patrí do dedičstva po nej. Krajský súd v Bratislave pripustil uvedenú zmenu žaloby a rozsudkom zo 14. mája 2009 sp. zn. 8 Co 189/2007 rozsudok súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa pôvodnej žalobkyne 12/ C. Š. zrušil a konanie zastavil a vo zvyšnej vyhovujúcej časti ho zmenil tak, že žalobu zamietol. Zamietnutie žaloby odôvodnil tým, že žalobou o určenie vlastníckeho práva nemožno obchádzať zmysel a účel reštitučného zákonodarstva, keďže žalobcovia v reštitučnom konaní neboli úspešní len v dôsledku svojej nepozornosti vo vzťahu k stavbe. Okrem toho určovacou žalobou nemožno obchádzať ani dedičské konanie, preto predmetom určovacej

žaloby mohlo byť len určenie, že právni predchodcovia žalobcov boli ku dňu smrti podielovými spoluvlastníkmi stavby.

6. Na dovolanie žalobcov 1/ až 11/ Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) uznesením z 31. januára 2011 sp. zn. 4 Cdo 267/2009 zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 14. mája 2009 sp. zn. 8 Co 189/2007 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie odôvodnil potrebou odstránenia stavu právnej neistoty, ktorý nastal v dôsledku nepresného, resp. neúplného výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave, vydaného v reštitučnej veci. So zreteľom na skutočnosť, že tento výrok nebol opravený z dôvodu viazanosti súdu vyhláseným výrokom, a že opakované uplatnenie reštitučného nároku vzhľadom na prekluzívnu lehotu vyplývajúcu z § 5 ods. 4 zákona č. 87/1991 Zb. neprichádzalo do úvahy, bolo potrebné interpretovať ustanovenia § 152 ods. 2 vety prvej a § 157 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O. s. p.“) takým spôsobom, aby bolo naplnené legitímne očakávanie úspešného účastníka v reštitučnej veci na rešpektovaní konštitutívnych účinkov právoplatného rozsudku o prinavrátení vlastníctva k veciam, ktoré boli nepochybne predmetom reštitučného konania. Ak podľa odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. januára 2001 sp. zn. 15 Co 262/2000 bolo predmetom uplatneného reštitučného nároku nielen vydanie pozemkov, ale aj stavby a žaloba bola ako celok dôvodná a účastníci na strane žalobcov boli v tomto konaní v plnom rozsahu úspešní, treba mať za to, že výrokom tohto rozsudku bolo účastníkom reštitučného konania prinavrátené nielen vlastnícke právo k pozemkom parc. č. 10143 a 10144, ale aj vlastnícke právo k stavbe. Vlastnícke právo týchto osôb treba preto odvodzovať od tejto právnej skutočnosti (t. j. od konštitutívnych účinkov právoplatného rozsudku v reštitučnej veci) a nie od vlastníckeho práva pôvodných vlastníkov. Určovacia žaloba nebola v rozpore so zmyslom a účelom zákona č. 87/1991 Zb., pretože reštitučný nárok bol riadne uplatnený a bol aj priznaný. V konkrétnych okolnostiach bola práve takáto žaloba účinným prostriedkom na odstránenie stavu právnej neistoty vyvolanej spomínaným rozsudkom a na dosiahnutie zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností v súlade so skutočnosťou.

7. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací uznesením z 5. septembra 2012 sp. zn. 15 Co 70/2011 pripustil, aby do konania na strane žalovaného vstúpili v záhlaví označení intervenienti a ďalším uznesením z 28. februára 2013 rovnakej spisovej značky rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 18. januára 2007 č. k. 16C/99/2003-149 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V zrušujúcom uznesení uviedol, že právoplatným rozsudkom v reštitučnej veci bolo prinavrátené vlastníctvo k stavbe len žalobcom 1/ až 9/ (príp. ich právnym predchodcom). Preto určovacia žaloba je dôvodná len vo vzťahu k týmto žalobcom, avšak vzhľadom na skutočnosť, že po rozhodnutí veci súdom prvej inštancie došlo v konaní k viacerým zmenám, v dôsledku ktorých žalobcovia navrhli zmenu petitu žaloby, zomrela právna predchodkyňa žalobcov 1/ a 2/ Ľ. M. a pôvodná žalobkyňa 6/ Ľ. X. zobrala žalobu späť, odvolací súd nemohol napadnutý rozsudok potvrdiť, resp. zmeniť, pretože by tým konal o zmenenom petite žaloby, o ktorom súd prvého stupňa nekonal, a taktiež by intervenientom odňal možnosť konať pred súdom.

8. Uznesením z 19. júna 2013 č. k. 16C/99/2003-322 súd prvej inštancie zastavil konanie v časti žaloby pôvodnej žalobkyne 6/ Ľ. X. z dôvodu späťvzatia ňou žaloby a uznesením z 13. septembra 2013 č. k. 16C/99/2003-325 na návrh žalobcov 1/ až 9/ (tu rozumej už tých v poradí, aké vyplýva aj z úvodnej časti tohto uznesenia najvyššieho súdu) pripustil zmenu petitu ich žaloby tak, že súd určuje, že žalobcovia 6/ až 9/ sú každý v rozsahu 1/24-tiny podieloví spoluvlastníci stavby a že spoluvlastníkmi stavby boli ku dňu svojej smrti právna predchodkyňa žalobcov 1/ a 2/ Ľ. M. v rozsahu 8/24-tin a právna predchodkyňa žalobcov 3/ až 5/ Ľ. M. v rozsahu 12/24-tin. Súd ďalej pripustil na návrh žalobcov 10/, 11/ a 12/ zmenu petitu ich žaloby tak, že súd určuje, že právny predchodca žalobcov 10/, 11/ a 12/ F. Z. bol ku dňu smrti vlastníkom stavby v podiele 1/3-tiny. Dôvodom uvedených zmien bol právny názor vyslovený v uznesení najvyššieho súdu z 31. januára 2011 sp. zn. 4 Cdo 267/2009, replikovaný v uznesení odvolacieho súdu z 28. februára 2013 č. k. 15 Co 70/2011-313. V zmysle tohto právneho názoru bolo potrebné umožniť žalobcom, aby upresnili petit žaloby tak, aby zodpovedal platnej právnej úprave, ktorá vychádza z princípu úradnej ingerencie pri nadobudnutí dedičstva. Táto ingerencia znamená, že dedičstvo po každom poručiteľovi musí byť súdom prejednané a musí byť o ňom rozhodnuté. I keď dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa, až po skončení dedičského konania sa

stane zrejým, kto v skutočnosti dedičstvo nadobudol. V prípade smrti účastníka domáhajúceho sa určenia svojho vlastníckeho, resp. spoluvlastníckeho práva a pri pokračovaní v konaní s jeho dedičmi môže byť predmetom konania len určenie, že poručiteľ v čase smrti bol vlastníkom, resp. spoluvlastníkom označenej veci. Uznesením súdu prvej inštancie z 11. februára 2014 č. k. 16C/99/2003-341 napokon došlo k pripusteniu takej zmeny žaloby žalobcov 1/ až 9/, na základe ktorej boli požiadavky z úvodu tohto odseku doplnené ďalšou, podľa ktorej podiely nebohých Ľ. M. a L. M. patria do dedičstva po menovaných.

9. Rozsudkom z 30. júna 2014 č. k. 16C/99/2003-371 súd prvej inštancie vyhovel žalobe žalobcov 1/ až 9/ a rozhodol v súlade so žalobným návrhom uvedeným vyššie, žalobu žalobcov 10/, 11/ a 12/ potom zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami §§ 132 a 126 O. s. p. a § 3 ods. 1 a 2, § 4 ods. 1 a § 6 ods. 1 písm. d/ zákona č. 87/1991 Zb., vecne potom tým, že z listinných dokladov nachádzajúcich sa v jeho spise zn. 15C 70/92 vyplynulo, že vydania stavby sa podľa § 5 ods. 1 z dôvodu v zmysle § 6 ods. 1 písm. d/ zákona č. 87/1991 Zb. domáhali právna predchodkyňa žalobcov 1/ a 2/ Ľ. M., právna predchodkyňa žalobcov 3/ až 5/ L. M. a žalobcovia 6/ až 9/ ako oprávnené osoby v zmysle § 3 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb. Menovaní boli v predmetnom konaní úspešní, keď Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 16. januára 2001 sp. zn. 15 Co 262/2000 uložil Mestskej časti Bratislava Staré mesto povinnosť vydať im nehnuteľnosti zapísané v katastri nehnuteľností Okresného úradu Bratislava I na liste vlastníctva č. XX pre katastrálne územie V. X. ako parcela č. 10143 - ostatná plocha vo výmere 317 m² a parcela č. 10144 - zastavaná plocha vo výmere 437 m², a to do vlastníctva Ľ. M. v spoluvlastníckom podiele 8/24-in, do vlastníctva L. M. v spoluvlastníckom podiele 12/24-in a do vlastníctva X., M., R. a E. X. (žalobcovia 6/ až 9) u každého v podiele 1/24-iny.

10. Zopakoval závery vyjadrené v uznesení najvyššieho súdu z 31. januára 2011 sp. zn. 4 Cdo 267/2009 s tým, že v rámci skúmania dôvodnosti nároku žalobcov 1/ až 9/ vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania v konaní sp. zn. 15C 70/92 a zo záverov právoplatného rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. januára 2001 sp. zn. 15 Co 262/2000. Z nich jednoznačne vyplýva, že nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom konania (teda i stavba), prešli na štát darovacím vyhlásením právnych predchodcov žalobcov zo 17. augusta 1962, ktoré bolo urobené v tiesni. V konaní bolo nesporne preukázané, že nešlo o slobodný prejav vôle, ale o tieseň, keď právni predchodcovia žalobcov po dlhodobom pôsobiacom objektívnom hospodárskom, sociálnom a psychicky nepriaznivom stave nakoniec pristúpili k darovaniu, čiže urobili právny úkon, ktorým prišli o svoj hodnotný nehnuteľný majetok na prospech subjektu, ktorý im uvedený nepriaznivý stav neustále vytváral.

11. K otázke preukázania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení žalobcov 1/ až 9/ uviedol, že žaloba jednoznačne rieši spornosť vzťahov medzi sporovými stranami a odstraňuje stav právnej neistoty vyvolaný rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo 16. januára 2001 sp. zn. 15 Co 262/2000. Dosiahnutie zápisu vlastníckeho práva týchto žalobcov v katastri nehnuteľností k stavbe v súlade so skutočným stavom je možné len na základe požadovaného určenia. Námietku obchádzania reštitučného zákona zo strany žalobcov 1/ až 9/ odmietol z dôvodu, že nie ich vinou nebolo o predmete tohto konania rozhodnuté podľa zákona č. 87/1991 Zb., keď žalobcovia 1/ až 9/ včas požiadali povinnú osobu o vydanie veci a následne sa domáhali svojho nároku na súde v zákonom stanovenej lehote.

12. Za dôvodnú nepovažoval námietku intervenientov na strane žalovaného, že tu ide o vec už rozhodnutú, opierajúcu sa o záver najvyššieho súdu z rozhodnutia sp. zn. 4 Cdo 267/ 2009, podľa ktorého je zrejme aj z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15 Co 262/2000, že predmetom tohto konania bolo aj vydanie stavby a žalobcovia boli v plnom rozsahu úspešní. Práve skutočnosť, že o vydaní stavby nebolo súdom rozhodnuté, bola dôvodom podania žaloby žalobcov 1/ až 9/, resp. ich právnych predchodcov. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí uvádzal, že vzhľadom na pochybenie krajského súdu a vzhľadom na nemožnosť opätovného uplatnenia reštitučných nárokov treba terajší stav riešiť takou interpretáciou ustanovení § 152 ods. 2 a § 157 ods. 1 a 2 O. s. p., aby boli naplnené legitímne očakávania úspešného účastníka v reštitučnej veci a názor najvyššieho súdu je len úvahou odôvodnenou ústavnými princípmi spravodlivého súdneho konania a rozhodnutia.

13. U žalobcov 10/ až 12/ došlo k zamietnutiu žaloby z dôvodu, že aj títo žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia, si mohli uplatniť svoje práva k predmetu sporu v zmysle zákona č. 87/1991 Zb., a ak tak v zákonom stanovenej lehote neurobili, ich právo zaniklo. Žalobcovia sa nemôžu domáhať ochrany vlastníckeho práva podľa všeobecných predpisov formou určenia vlastníckeho práva, keď sa mohli domáhať vydania nehnuteľnosti podľa reštitučných zákonov. Žalobcovia 10/ až 12/ v priebehu konania neuviedli dôvody, pre ktoré si nárok na vydanie veci neuplatnili. Obmedzili sa na skonštatovanie, že si ho neuplatnili, a že táto skutočnosť nie je pre posúdenie dôvodnosti nároku rozhodujúca. V zmysle zásady, že špeciálny zákon má prednosť pred všeobecným zákonom, sa tak títo žalobcovia nemohli domáhať vydania veci podľa ustanovení Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O. z.“).

14. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 28. júna 2017 sp. zn. 3 Co 662/2014 tento rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V celom rozsahu sa po skutkovej aj právnej stránke stotožnil s jeho dôvodmi a podľa § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z. a dnes už i zákona č. 350/2018 Z. z., ďalej tiež len „C. s. p.“) skonštatoval ich správnosť, poukazujúc tiež na viazanosť súdu prvej inštancie právnym názorom vyjadreným v zrušujúcich uzneseniach najvyššieho súdu aj jeho samotného (Krajského súdu v Bratislave).

15. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podalo žalované v celom rozsahu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovalo z § 420 písm. f/ C. s. p. (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil dovolaťelovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a § 421 ods. 1 písm. c/ rovnakého zákona (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne). Namietalo, že účinok právoplatného rozsudku sa viaže výlučne k jeho výroku, nie k odôvodneniu, ako aj tým, že určovací žaloba spravidla nie je opodstatnená tam, kde možno žalovať o splnenie povinnosti, čo v tomto prípade bolo možné. Ďalej uviedlo, že reštitučné predpisy majú povahu špeciálnych predpisov a vylučujú použitie všeobecných predpisov. Žalobcovia mali možnosť dosiahnuť nápravu použitím iných (dovolaním bližšie nezrejmých) opravných prostriedkov, a nie novou určovacou žalobou. Skutočnosť, že toto právo nevyužili, ide na ich ťarchu. Ak súdy za titul nadobudnutia vlastníckeho práva považovali zrušujúce rozhodnutia najvyššieho a krajského súdu, možno poukázať aj na res iudicata, ktorá bráni vo veci konať inému súdu. Nesprávny je záver súdov, že vlastnícke právo k stavbe bolo navrátené žalobcom, keďže v reštitučnom konaní o stavbe rozhodnuté nebolo. Vo vzťahu ku konkurencii reštitučnej a vlastníckej žaloby poukázalo na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „ústavný súd“) z 24. apríla 2013 sp. zn. III. ÚS 177/2013, v zmysle ktorého si po uplynutí reštitučných lehôt nemožno uplatniť všeobecnou vlastníckou žalobou určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Reštitučné zákonodarstvo v zásade neruší predchádzajúce právne akty vykonané v rozhodnom období a všetky právne úkony a ostatné nadobúdacie tituly zostávajú v platnosti až do úspešného dosiahnutia nápravy prostredníctvom reštitučných nástrojov (vrátane zákona č. 87/1991 Zb.). Žalobcovia neboli úspešní z dôvodu neúplného rozhodnutia krajského súdu, čo mali riešiť v čase jeho vydania, ale neurobili tak. Dovolaciemu súdu navrhlo, aby rozsudky odvolacieho súdu aj súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

16. Dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu podali aj žalobcovia 10/ a 11/, a to z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. Uviedli, že v ich prípade nebolo možné uplatniť si reštitučný nárok z dôvodu, že sa na nich, ani na ich právneho predchodcu, zákon č. 87/1991 Zb. nevzťahoval. Súdy mali skúmať, či si mohli uplatniť svoj nárok podľa reštitučných zákonov. Z ustanovenia § 3 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb. vyplýva okruh oprávnených osôb, ktoré mohli vyzvať povinnú osobu na vydanie veci. Právny predchodca žalobcov 10/ a 11/ F. Z. zomrel v roku XXXX ako bezdetný bez zanechania závetu, jeho jedinou dedičkou sa stala manželka O. Z., ktorá zomrela dňa XX. D. XXXX a v zmysle závetu boli jej univerzálnym nástupcom jej brat a otec žalobcov 10/ a 11/ Š. Š., ktorý zomrel v roku XXXX. V čase, keď bolo možné uplatniť reštitučný nárok, prichádzali do úvahy ako oprávnené osoby iba žalobcovia 10/ a 11/ a ich otec ako testamentárni dedičia po manželke pôvodného vlastníka. Tieto osoby však nepatria do okruhu oprávnených osôb podľa zákona č. 87/1991 Zb., čo namietali aj v odvolacom konaní. Z uvedených dôvodov sa nemohli domáhať ochrany vlastníckeho práva reštitučnou žalobou, ale iba v

zmysle všeobecných predpisov občianskeho práva. Poukázali na uznesenie najvyššieho súdu zo 17. februára 2011 sp. zn. 3 Cdo 205/2009, v zmysle ktorého nie je vylúčené v prípade, ak sa zistí, že ustanovenia reštitučných zákonov sa na daný prípad nevzťahujú, domáhať sa po uplynutí reštitučných lehôt ochrany vlastníckeho práva podľa ustanovení O. z. žalobou o určenie vlastníckeho práva, prípadne žalobou o vydanie veci. Odkázali aj na nálezy ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 249/2011 a III. ÚS 16/2012, v zmysle ktorých je možné podanie vlastníckej žaloby aj po uplynutí lehôt podľa reštitučných predpisov, resp. aj v prípade neuplatnenia práva podľa reštitučných predpisov. Podľa rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 36/99 reštitučné predpisy boli vydané s cieľom zmierniť následky niektorých majetkových krívd a nemožno ich extenzívne vykladať tak, aby obmedzili vlastníkov v ich práve na ochranu vlastníckeho práva podľa O. z.; majú len uľahčiť uplatnenie nárokov oprávnených osôb a nie vylúčiť ich uplatnenie podľa všeobecných právnych predpisov. Na podporu tohto právneho názoru uviedli (okrem vyššie uvedených) rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 178/2006, II. ÚS 231/2009, II. ÚS 468/2012 a I. ÚS 566/2007. Napriek uvedenému prevládajúcemu právnomu názoru boli vydané aj rozhodnutia najvyššieho súdu s opačným právnym názorom, a to napríklad rozhodnutia sp. zn. 4 Cdo 130/2007 a 4 Cdo 300/2008. Navrhli, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

17. Žalobcovia 1/ až 9/ vo vzťahu k dovolaniu žalovaného uviedli, že z textu dovolania žalovaného nevyplýva ani jeden dôvod, ktorý by predstavoval porušenie práva na spravodlivý proces. V tejto časti tak ide o dovolanie nemajúce predpísané náležitosti. Ani pri dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. nemá podľa nich dovolanie predpísané náležitosti, keďže ide len o úvahy o právnom hodnotení veci.

18. Žalobcovia 10/ a 11/ k dovolaniu žalovaného zhodne so žalobcami 1/ až 9/ uviedli, že vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ C. s. p. dovolateľ neuviedol, v čom vidí porušenie svojho práva na spravodlivý proces, preto navrhli toto dovolanie odmietnuť.

19. Intervenienti na strane žalovaného sa stotožnili s jeho dovolacími dôvodmi, považujúc toto dovolanie za dôvodné. Rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, a to otázky existencie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe v prípade, ak si mal právny nárok žalobca uplatniť v reštitučnom konaní, avšak po uplynutí prekluzívnej lehoty na uplatnenie reštitučného nároku žiada priznať vlastnícke právo na základe všeobecnej právnej úpravy. Je neprípustné, aby žalobcovia obchádzali reštitučné zákonodarstvo a vlastné zlyhanie pri ochrane svojich záujmov všeobecnou určovacou žalobou, a aby na požadovanom určení mali naliehavý právny záujem. Žalobcovia v pôvodnom (reštitučnom) konaní mali možnosť domáhať sa svojho nároku ešte v rámci reštitučného konania na základe § 166 vtedy účinného O. s. p. a mali žiadať o vydanie doplnujúceho rozsudku v lehote 15 dní. Vyhovením žalobe žalobcov došlo k narušeniu zásady právnej istoty žalovaného a intervenientov, keď súdy pripustili opätovné rozhodovanie o otázke, ktorá už bola predmetom reštitučného sporu.

20. Žalobcovia 1/ až 9/ k dovolaniu žalobcov 10/ a 11/ uviedli, že nižšie súdy boli viazané uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 267/2009, vydaným v tejto veci. Žalobcovia 10/ a 11/ neboli účastníkmi reštitučného konania vo veci súdu prvej inštancie sp. zn. 15C 70/92, preto sa ani nestali vlastníkami stavby a nemohli ani uplatňovať svoje práva podľa všeobecných občianskoprávnych predpisov. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 267/2009 vyplýva, že toto konanie má byť nápravou pochybenia krajského súdu vo výroku jeho rozsudku sp. zn. 15 Co 262/2000 a ide teda o pokračovanie (alebo zavŕšenie) reštitučného konania k všetkým nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom pôvodného konania.

21. Aj intervenienti navrhli dovolanie žalobcov 10/ a 11/ zamietnuť.

22. Pre úplnosť sa žiada uviesť, že proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie aj žalobca 12/, avšak z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za podané dovolanie v stanovenej lehote bolo dovolacie konanie o jeho dovolaní zastavené.

23. Najvyšší súd po zistení, že obe dovolania boli podané včas (§ 427 C. s. p.) a na to oprávnenými osobami (§ 424 C. s. p.), zastúpenými v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p. skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.), či sú splnené podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti oboch dovolaní, pričom dospel k záveru, že dovolania je potrebné podľa § 447 písm. c/ a f/ C. s. p. odmietnuť.

I. K dovolaniu žalovaného

24. Žalované predovšetkým vyvodzovalo prípustnosť ním podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolaťela tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Ide o názor vyslovený najvyšším súdom vo viacerých jeho rozhodnutiach (porovnaj napr. 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017).

26. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ C. s. p., sú a/ zásah súdu do niektorého procesného práva (alebo aj viacerých takýchto práv) strany sporu, b/ nesprávnosť procesného postupu súdu reprezentujúceho takýto zásah, ktorým dochádza k znemožneniu strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia a c/ intenzita (miera) zásahu, pri ktorej už treba hovoriť o porušení (nerešpektovaní) práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (v tejto súvislosti porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

27. V súvislosti s vadou podľa § 420 písm. f/ C. s. p. žalované namietalo, že k ním uvedenej vade došlo v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nižšími súdmi. Tu ale dovolací súd uvádza, že nesprávne právne posúdenie veci (ani keby k nemu naozaj došlo) nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. (R 54/2012 a R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolaťel sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Najvyšší súd preto uzatvára, že prípustnosť dovolania žalovaného z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. vyvodíť nešlo.

28. Žalované vo svojom dovolaní ďalej uplatnilo aj dovolací dôvod (presnejšie dôvod prípustnosti dovolania) uvedený v § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

29. Dovolací súd tu v prvom rade uvádza, že z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. je relevantná právna otázka, ktorá už bola dovolacím súdom riešená, pri jej riešení ale ešte nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu preto, lebo jeho jednotlivé senáty naďalej zastávajú odlišné (rozdielne) právne názory, čo sa prejavuje v pretrvávajúcom stave ich rozdielneho

rozhodovania (existujúceho ešte aj v čase podania dovolania vo veci, v ktorej sa tento dôvod prípustnosti dovolania uplatňuje).

30. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (resp. aj dôvodnosť) dovolania. Dovolateľ by mal aj uviesť, ako je dovolacím súdom právna otázka rozhodovaná rozdielne a doložiť konkrétne označené rozhodnutia dovolacieho súdu.

31. Pokiaľ v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (1 Cdo 150/2018, 2 Cdo 185/2018, 3 Cdo 74/ 2017, 4 Cdo 235/2016, 5 Cdo 16/2017, 6 Cdo 6/2018, 7 Cdo 254/2018, 8 Cdo 191/2018).

32. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa ustálila na názore, podľa ktorého sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 C. s. p., resp. § 432 ods. 2 C. s. p. (m. m. 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 50/2017, 8 Cdo 78/2017, 9 Cdo 8/2020).

33. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 432 až § 435 C. s. p.

34. Ustanovenie § 432 ods. 2 C. s. p. uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Uvedené ustanovenie je nutné vykladať v kontexte s § 421 C. s. p., zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

35. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania v C. s. p. (tu pozri napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 98/2017, 3 Cdo 94/2018, 4 Cdo 95/2017). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku, relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 C. s. p., pretože zákonodarca túto povinnosť (sformulovať právnu otázku a presvedčiť o jej významnosti) ukladá dovolateľovi.

36. Treba konštatovať, že žalované si v danom prípade túto (procesnú) povinnosť nesplnilo. V dovolaní vytklo nižším súdom nesprávnosť právneho posúdenia existencie naliehavého právneho záujmu žalobcov na podaní určovacej žaloby a namietalo aj nemožnosť zhojiť nebanlivost' žalobcov v reštitučnom konaní novou určovacou žalobou, vychádzajúc z toho, že reštitučné predpisy majú vo vzťahu k všeobecnej občianskoprávnej úprave (v zmysle zásady „lex specialis derogat legi generali“, teda že „osobitný predpis vylučuje použitie predpisu všeobecného“) prednosť. Vo vzťahu k viazanosti nižších súdov uznesením

najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 267/2009 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15 Co 262/2000 namietalo tiež prekážkou právoplatne rozsúdenej veci a tým, že účinky právoplatného rozsudku sa viažu len k jeho výroku (nie odôvodneniu). Hoci by na takomto základe bolo možné z obsahu dovolania abstrahovať hneď niekoľko právnych otázok (čo ale - ako už bolo spomenuté vyššie - nie je úlohou dovolacieho súdu), žalované nijako nevysvetlilo, ktorá (a či vôbec niektorá) právna otázka má byť dovolacím súdom dosiaľ (rozumej nielen v minulosti) rozhodovaná rozdielne (za splnenia tiež ďalšej podmienky, že od vyriešenia takejto otázky celkom konkrétnym spôsobom záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pričom v prípade jej riešenia naopak by aj takéto rozhodnutie muselo vyznieť v prospech dovolateľa) a v dovolaní nešpecifikovalo ani rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré by danú právnu otázku riešili rozdielne (kde ale platí, že nedostatok konkretizácie právnej otázky relevantnej podľa § 421 ods. 1 C. s. p. sám osebe znemožňuje účinne argumentovať aj prípadnou rozdielnosťou rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri jej riešení).

37. Na margo ostatného vyššie zmieneného prejavu procesnej pasivity (nedostatočnej aktivity) dovolateľa je pritom žiaduce uviesť, že v dovolaní síce boli uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 115/2016, 4 Cdo 130/2007, 5 M Cdo 4/2009 a 4 Cdo 300/2008, ako aj uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 177/2013, ktoré sa zaoberali prednosťou reštitučných predpisov pred všeobecnými predpismi (akým je aj O. z.), keďže tieto sú vo vzťahu špeciality; avšak tu je potrebné v prvom rade poukázať na odlišný skutkový základ takýchto rozhodnutí (v porovnaní s procesnou situáciou založenou rozhodnutiami nižších súdov v tentoraz prejednávanej veci i vo väzbe na výsledky skoršieho konania súdu prvej inštancie sp. zn. 15C 70/92) a na skutočnosť, že v prípade otázky riešenej v rámci označeného súboru rozhodnutí nejde o otázku, od vyriešenia ktorej by bolo závislým aj rozhodnutie odvolacieho súdu v tentoraz prejednávanej veci.

38. V prejednávanej veci totiž nešlo (v prípade procesného úspechu žalobcov 1/ až 9/, majúceho sa podľa očakávaní žalovaného jeho dovolaním zvrátiť) o stav neuplatnenia si žalobcami 1/ až 9/ (resp. ich predchodcami) nároku v reštitučnom konaní či neurobenia tak včas a ich snahy dôsledok skoršej pasivity eliminovať za pomoci žaloby opretej o všeobecnú úpravu v O. z., ale o celkom inú procesnú situáciu, v ktorej bol reštitučný nárok uplatnený riadne a včas aj priznaný, avšak v dôsledku iných žalobcami nepredpokladateľných okolností, akými bola najmä nedôslednosť odvolacieho súdu pri koncipovaní výroku jeho rozsudku a do istej miery i nepozornosť žalobcov zo skoršieho konania (v prípade vyhovenia žalobe bez čohokoľvek vo výroku nasvedčujúceho tomu, že sa tak nestalo v celom rozsahu, ale nesporne pochopiteľná a preto tiež ospravedlniteľná), sa táto skutočnosť nepremietla do rozhodnutia odvolacieho súdu. Úlohou súdov v tomto konaní bolo zmierniť prílišný formalizmus, v dôsledku ktorého by žalobcovia 1/ až 9/ prišli o svoje vlastnícke právo, ktoré im bolo v reštitučnom konaní de facto navrátené (čo z prípadu v prejednávanej veci činilo vec, na ktorú závery z dovolaním označených rozhodnutí najvyššieho aj ústavného súdu vzťahovať nešlo - pominúc na tomto mieste fakt, že aj prípadný odklon odvolacieho súdu od nich by mohol zakladať nanajvýš dôvod prípustnosti dovolania podľa tu nepoužitého ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. a nie podľa písmena c/ rovnakého ustanovenia).

39. Pokiaľ by dovolací súd za opísaného stavu vecí nebral do úvahy absenciu náležitostí dovolania (ktorých účelom je presvedčiť o jeho prípustnosti aj dôvodnosti) a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti (vecnej opodstatnenosti) dovolania, takýmto jeho postupom by mohlo dôjsť k porušeniu základného práva na súdnu ochranu procesného súpera dovolateľa (II. ÚS 172/03).

40. Na základe vyššie uvedeného preto dovolaciemu súdu neostávalo iné, než dovolanie žalovaného v časti opieranej o úpravu z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. odmietnuť podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako podanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (nakoľko nezistenie namietanej tzv. zmätočnosťnej vady tu ide takpovediac ruku v ruku so záverom o neprípustnosti dovolania) a v časti opieranej o úpravu z § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. s ním naložiť rovnako, avšak podľa § 447 písm. f/ C. s. p. (v dôsledku nevymedzenia dovolacích dôvodov spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 C. s. p.).

II. K dovolaniu žalobcov 10/ a 11/

41. Aj títo dovolatelia v ich dovolaní uplatnili dovolací dôvod (a dôvod prípustnosti dovolania) uvedený v § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

42. V prípade týchto dovolateľov rovnako platí, že základným predpokladom prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. je v prvom rade to, že dovolaním sa namieta nesprávne právne posúdenie veci v takej právnej otázke, ktorú odvolací súd riešil a od vyriešenia ktorej záviselo jeho rozhodnutie.

43. V prejednávanej veci odôvodnili dovolatelia, o ktorých je reč, nimi uplatnený dovolací dôvod tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorou je otázka možnosti podať žalobu o určenie vlastníckeho práva podľa O. z. aj v prípade, ak žalobca (resp. jeho právni predchodcovia) nebol oprávneným subjektom na uplatňovanie si nároku na vydanie veci podľa reštitučných predpisov. Z odôvodnenia potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením ním potvrdeného rozsudku súdu prvej inštancie však vyplýva, že žalobcami 10/ a 11/ nastolená právna otázka nemá charakter takej otázky, akú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 C. s. p. Nižšie súdy totiž vo vzťahu k týmto žalobcom ustálili, že svoj nárok v reštitučnom konaní uplatniť mohli a preto sa eventualitou podania vlastníckej žaloby podľa všeobecných predpisov v prípade, ak žalobcovia neboli legitimovanými na uplatnenie nároku podľa reštitučných predpisov, ani nezaoberali.

44. Dovolací súd pritom poznamenáva, že pokiaľ chceli dovolatelia namietat' nesprávny postup odvolacieho súdu majúci spočívať v nesprávnom posúdení ich možnosti uplatniť nárok na vydanie veci v reštitučnom konaní, mali možnosť uplatniť dovolaním tiež dovolací dôvod (a dôvod prípustnosti dovolania) vyplývajúci z § 420 písm. f/ C. s. p., v tomto prípade s namietaním nedostatočne uspokojivého (a preto arbitrárneho) zdôvodnenia nimi nezastávaného názoru, prečo aj ich bolo treba považovať za oprávnené osoby spôsobilé účinne uplatniť nárok podľa reštitučných predpisov. Ak tak ale neurobili, dovolací súd sa mohol zaoberať len prípustnosťou dovolania z hľadiska dovolaním uplatneného dovolacieho dôvodu, týkajúceho sa nesprávneho právneho posúdenia veci (ktorým bol podľa § 440 C. s. p. viazaný) a keď v preskúmvanej veci bola predmetom dovolania urobená právna otázka, od ktorej rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo, nebol splnený predpoklad prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p.

45. Dovolací súd napokon dodáva, že nižšie súdy boli v konaní viazané právnym názorom vysloveným v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 267/2009, podľa ktorého bolo rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15 Co 262/2000 navrátené vlastnícke právo žalobcov 1/ až 9/ aj k stavbe. Vlastnícke právo týchto osôb treba preto odvodzovať od konštitutívnych účinkov právoplatného rozsudku v reštitučnej veci a nie od vlastníckeho práva pôvodných vlastníkov a nakoľko spomínaným rozsudkom krajského súdu bolo navrátené vlastnícke právo len žalobcov 1/ až 9/ k celej stavbe (nie k jej časti), nižšie súdy ani nemohli rozhodnúť inak ako tomu bolo v tomto prípade.

46. Vzhľadom na nesplnenie predpokladu prípustnosti dovolania spočívajúceho v namietaní ním nesprávneho právneho posúdenia veci v takej právnej otázke, ktorú odvolací súd riešil a od vyriešenia ktorej záviselo jeho rozhodnutie, preto dovolací súd aj dovolanie žalobcov 10/ a 11/ podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietol.

47. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 256 ods. 1 C. s. p. (per analogiam).

48. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu vo veci samej pomerom hlasov 3 : 0 a v časti trov dovolacieho konania pomerom 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.